

Osavuositarkastus

Tammi-huhtikuu 2019

Sairaanhoitopiirin johtajan katsaus

Edellisen vuoden alijäämäinen tulos ja siihen nähden vuoden 2019 talousarvion alhainen taso aiheuttivat heti alkuvuodesta sopeuttamistoimien tarpeen, joka jatkuu koko vuoden. Sairaanhoitopiiri käynnisti yhteistoimintaneuvottelut henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa, ja erityistä huomiota kiinnitetään lisäksi materiaalien ja palvelujen ostoihin.

Alijäämäinen talous on useimpien sairaanhoitopiirien ja sote-kuntayhtymien yhteinen ongelma kiristyneessä kuntataloudessa. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä pyritään siihen, että osin jopa vaikeillakin lyhyen aikavälin toimenpiteillä saataisiin aikaan kestävä pohja pitkän tähtäimen kehitykselle.

Keskeistä tässä on perusterveydenhuollon ja hoitopolkujen kehittämiseen tähtäävä YHESSÄ-hanke, joka sisältää myös terveyden ja hyvinvoinnin tavoitteiden yhteistä edistämistä. Kuntayhtymän hallitus kutsuu Pohjois-Savon kuntien edustajia nimettäviksi hankkeen ohjausryhmään.

Tammi-huhtikuun talous oli vain niukasti ylijäämäinen, mikä oli merkittävästi vähemmän kuin vastaavaan aikaan vuonna 2018. Sopeuttamistoimien vaikutus ei vielä näy ensimmäisten neljän kuukauden toteutumassa.

Odotamme tilanteen korjautumista sopeuttamistoimien myötä, tavoitteena talouden tasapaino vuoden lopulla. Tämänhetkisen ennusteen lisäksi esitetään 6,3 M€ uusia sopeuttamistoimia, jolloin loppuvuoden sopeuttamistarve olisi vielä 3,5 M€.

Erikoissairaanhoidon kustannuspaine suuri, ja sairaanhoitopiirin menorakenteen muutos vastaa sinänsä valtakunnallista tasoa. Voidaan sanoa, että rahoituspohjaamme heijastuu tähän nähden parin kymmenen miljoonan euron kestävyysvajae.

Tämän suuren paineen alla haluan kiittää erityisesti henkilöstöämme, joka on koko toiminnan suurin ja merkittävin mahdollistaja.

Risto Miettunen

Tammi-huhtikuu 2019 lyhyesti

- Lähetteet ovat viime vuoden vastaavan ajankohdan tasolla.
- Toiminnassa erityisesti toimenpiteiden määrä on kasvanut viime vuodesta (+6 %).
- Hoitotakuu tilanne on merkittävästi parempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Yli 6 kuukautta jonottaneita on vain 8 potilasta.
- Toimintatuotot ovat kasvaneet viime vuodesta (1,3 %). Suurin selittävä tekijä on jäsenkuntamyynti, jonka arvioidaan toteutuvan budjetoidun mukaisena.
- Toimintakulut ovat kasvaneet 5,0 %
- Ennustettu alijäämä on huhtikuun toteuman ja arvioitujen säästötoimenpiteiden jälkeen 9,8 M€.

Tuloslaskelma tammi-huhtikuu

1 000 €	Toteuma 2019	Toteuma 2018	Muutos-% 19/18	Tot.-% TA
Toimintatuotot	157 007	154 939	1,3	33,9
Myyntituotot	148 549	145 495	2,1	34,3
Maksutuotot	5 654	5 565	1,6	33,4
Tuet ja avustukset	1 780	2 689	-33,8	18,0
Muut toimintatuotot	1 024	1 190	-13,9	26,6
Valmistus omaan käyttöön	521	513	1,6	33,2
Toimintakulut	-147 079	-140 140	5,0	33,1
Henkilöstökulut	-77 405	-74 792	3,5	32,9
Palvelujen ostot	-38 803	-35 424	9,5	33,5
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-27 908	-26 501	5,3	34,1
Avustukset	0	0		
Muut toimintakulut	-2 963	-3 423	-13,4	25,8
TOIMINTAKATE	10 448	15 312	-31,8	50,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-474	1 226	-138,7	25,2
Korkotuotot	141	39	261,5	235,0
Muut rahoitustuotot	67	2 112	-96,8	4,5
Korkokulut	-666	-581	14,6	19,5
Muut rahoituskulut	-15	-344	-95,6	51,7
VUOSIKATE	9 974	16 537	-39,7	53,1
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutt.menoista	-8 584	-7 864	9,2	34,7
Satunnaiset erät	0	0		0,0
Satunnaiset tuotot	0	0		0,0
Satunnaiset kulut	0	0		
TILIKAUDEN TULOS	1 390	8 673	-84,0	***
Poistoeron lisäys (-) tai vähenn.(+)	18	0		
Varausten lisäys (-) tai vähenn.(+)	0	0		
Rahastojen lisäys (-) tai vähenn.(+)	0	0		
TILIKAUDEN YLI- (ALIJÄÄMÄ)	1 409	8 673	-83,8	***

Potilas- ja asiakaslähtöisyys

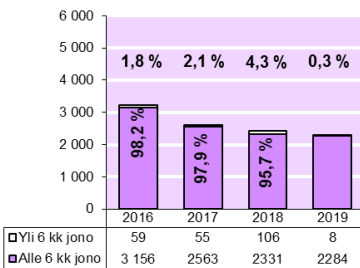
Hoitoon pääsy Mittari	Tammi-huhtikuu		Muutos		TA 2019	Tot, %
	2018	2019	määrä	%		
Yli 6 kk jonottaneet (lkm)	106	8	-98	-92,5	0	
Pkl-odotusajan ylitys	425	64	-361	-84,9	0	
Lähetteet yli 21 pv (%)	0,8	0,6	-0,2	-25,0	0	

Hoitotakuu on kohentunut vuoden takaisesta merkittävästi. Yli 6 kk hoitoa odottavia oli vain 8 potilasta, kun vastaava luku oli vuosi sitten 106 potilasta, mikä vastaa 92,5 % vähennystä.

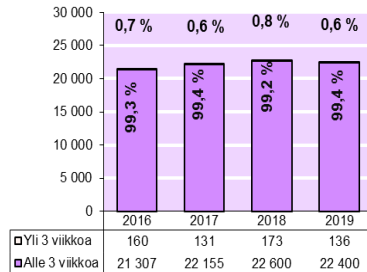
Vastaavasti hoidon arviota yli 3 kk odottaneita oli 64 kappaletta, mikä on 85 % vähemmän kuin vuosi sitten. Hoitotakuun ylitys muodostuu pääsääntöisesti ortopedian potilaista (39) ja muuten yksittäisistä potilaista eri erikoisaloilla.

Lähetteiden arviointi oli ylittänyt 21 vrk 136 kertaa, vastaten 0,6 % lähetteisistä. Merkittävimmät ylitykset koskevat endokrinologiaa ja genetiikkaa.

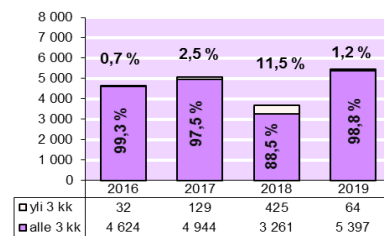
Hoitotakuujono
alle ja yli 6 kk (30.4.)

Käsitellyt lähetteet
alle ja yli 3 viikkoa (30.4.)

Pkl-odotusajan ylitys
alle ja yli 3 kk (30.4.)

Palvelujen toimivuus

Prosessien suorituskyky Mittari	Tammi-huhtikuu		Muutos		TA 2019	Tot, %
	2018	2019	määrä	%		
Hoitojakso	14 326	14 742	416	2,9	43 545	33,9
Hoitopäivät	57 749	56 464	-1 285	-2,2	163 188	34,6
Hoitoisuusluokkien 4 ja 5 %-osuus kaikista hpv:istä	22,6	19,1	-3,5	-15,5	21,7	88,0
Leikkaukset	7 616	8 076	460	6,0	22 861	35,3
Avohoidon käynnit	177 727	178 967	1 240	0,7	514 225	34,8
Hoitojakson kesto	4,03	3,87	0	-4,0	3,93	98,5
Lähetteet	34 380	34 329	-51	-0,1	100 069	34,3
Laatukriteerit						
7-vuorokauden readmissio *)	1 484	1 390	-94	-6,3	6 387	21,8

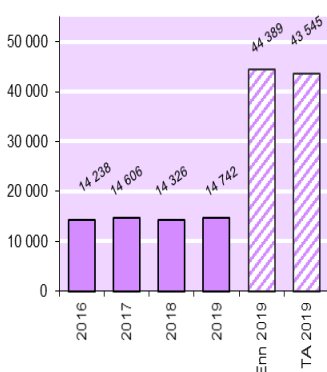
*) vuoden 2018 luku muutettu vertailukelpoiseksi

Toiminta on ollut aktiivista ja useimmilta seuralta osin ylittää toiminnan tavoitteet. Hoitojakso ovat lisääntyneet edellisestä vuodesta 2,9 %:lla ja leikkaukset peräti kuudella prosentilla (lisäys 460 leikkausta). Ennusteen mukaan leikkausten määrä tulee ylittämään talousarviossa esitetyn tavoitteen noin tuhannella leikkauksella. Ilahduttavaa on, että erityisesti ulkokunta-potilaiden leikkaukset ovat lisääntyneet.

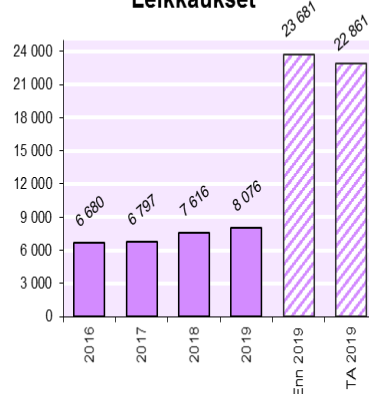
Avohoidon käynnit ovat lisääntyneet 1 240 käynnillä. Huolimatta hoitojaksojen lisääntymisestä, on hoitopäivien määrä pienentynyt, mikä johtuu hoitojaksojen lyhentymisestä 4,03:sta 3,87:ään. Lähetteiden määrässä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Korkeimpien hoitoisuusluokkien potilaiden määrä on oheisen tilaston mukaan vähentynyt. Tässä on kuitenkin taustalla todennäköisesti pelkästään käytettävän tietokannan ohjelmistopäivitykseen liittyvä luokittelumuutos eikä todellista potilaiden hoitoisuuden helpottumista liene tapahtunut.

Hoitojakso

Leikkaukset

Taloudellisuus ja tehokkuus

Talouden tasapaino Mittari (1000 €)	Tammi-huhtikuu		Muutos		TA	Tot,
	2018	2019	määrä	%	2019	%
Talouden tasapaino	8 673	1 409	-7 264	-83,8	0	0,0
Toimintatuotot yhteensä	154 939	157 007	2 068	1,3	463 532	33,9
Jäsenkuntien maksuosuus	110 249	112 680	2 431	2,2	320 951	35,1
Ulkokuntamyynä	24 266	24 396	130	0,5	78 086	31,2
Toimintakulut yhteensä	140 140	147 079	6 939	5,0	444 450	33,1
Välittömät palkkamenot	59 795	62 870	3 075	5,1	190 697	33,0
Resurssien kohdentaminen						
Kuormitus klo 12 (%)	79	75	-4,3	-5,5	77	97,0
Leikkaussalien käyttöaste	63	66	3,0	4,8	72	91,7

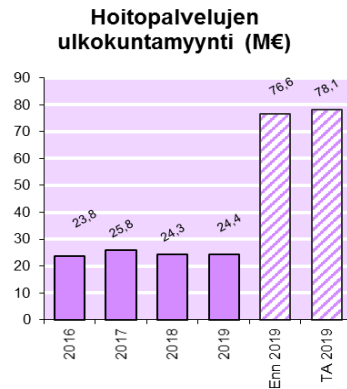
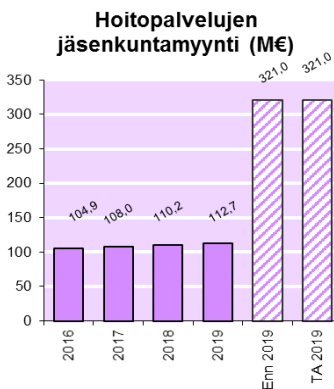
Tammi-huhtikuun taloudellinen tulos oli 1,4 M€ ylijäämäinen, kun edellisvuonna vastaavana ajankohtana ylijäämää oli 8,7 M€. Koko vuoden tuloksen ennakkoidaan olevan 9,8 M€ alijäämäinen. Ennusteessa on otettu huomioon yt-menettelyssä sovitut toimenpiteet.

Jäsenkuntamyynä on edellistä vuotta suurempi, mutta kuntalaskutuksen arvioidaan pysyvän budjetoidussa määrässä.

Ulkokuntamyynä on samalla tasolla kuin vuonna 2018 ja ulkokuntamyynnin ennustetaan alittavan budjetin 1,5 M€:lla.

Satunnaisia myyntivoittoja ei ole kertynyt vielä vuonna 2019. Budjetoitu satunnaisten tuottojen summa on 5,9 M€, jonka arvioidaan toteutuvan.

Toimintakulujen arvioidaan ylittyvän 9,3 M€:lla

Henkilöstövoimavarojen hallinta ja osaaminen

Motivaatio ja osaaminen Mittari	Tammi-huhtikuu		Muutos		TA	Tot,
	2018	2019	määrä	%	2019	%
Nettotyöpanos	3 336,7	3 332,9	-3,8	-0,1	3 183,7	104,7
Poissaolot	955,3	944,9	-10,4	-1,1	1 093,5	86,4
Lyhytaikaisten (alle 13 pv) sijaisten käyttö (1 000 €)	571,6	575,8	4,2	0,7	997,6	57,7
Tutkimus- ja opetustoiminta						
Tieteelliseen tutkimukseen käytetyt voimavarat (1000 €)	763,8	631,5	-132,3	-17,3	3 059,0	20,6

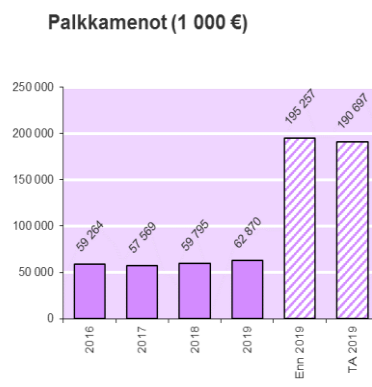
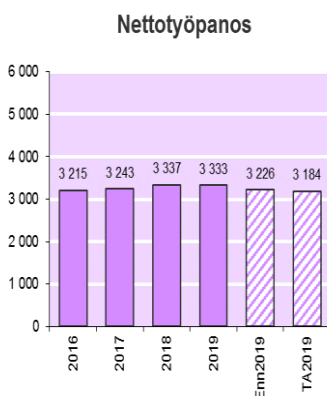
Nettotyöpanoksessa on alitusta edellisvuoteen verrattuna 3,8 ntp.

Poissaoloja on 10,4 ntp edellisvuotta vähemmän. Suurimpia muutoksia poissaoloissa ovat vuosilomat -16,9 ntp, sairauslomat +20 ntp ja lakisääteiset vapaat -27,8 (-8,9 %) ntp. Sairauspoissaolojen kasvun syitä aletaan selvittämään yhdessä työterveyshuollon kanssa.

Palkkamenojen osalta kasvua on 3,075 M€ / 5,1 % (lääkärit +1,243 M€ / +7,8 %, tutkijat +151 000 € / +4,9 %, hoitohenkilöstö +989 000 € / +3,0 %).

Palkkamenojen kasvusta noin puolet selittyy 1.5.2018 yleiskorotuksella 1,25 %, 1.1.2019 järjestelyerällä 1,2 % ja 1.4.2019 yleiskorotuksella 1,0 %.

Lisäksi talousarvioon on arvioitu kikyistä johtuen n. 2 M€ lomapalkkavelan kasvua. Siitä kirjataan jo 2019 ansaittu osuus vuoden vaihteessa lomapalkkavelaksi. Tämä on jaksotettu 1/12 osina toteutamaan eli 1-4 osuus on 665 000 €, mikä kasvattaa palkkamenoja.

Palvelukeskusten tunnuslukuja tammi-huhtikuu 2019

	TASEYKSIKÖT			OPERATIIVINEN KESKUS			LÄÄKINNÄLLISTEN PALVELUJEN KESKUS		
	Tammi- huhtikuu 2019	TA2019	Tot. %	Tammi- huhtikuu 2019	TA2019	Tot. %	Tammi- huhtikuu 2019	TA2019	Tot. %
Potilas-/ asiakaslähtöisyys									
Yli 6 kk jonottaneet		0	**	8	0	**		0	**
Pkl-odotusajan ylitys	48	0	**	10	0	**	1	0	**
Lähetteet yli 21 pv. osuus (%)	0,22	0	**	0,18	0	**	1,49	0	**
Palvelujen toimivuus									
Hoitojaksot	4 575	14 141	32,4	3 997	11 861	33,7	2 784	7 737	36,0
Hoitopäivät	15 754	47 735	33,0	13 610	35 021	38,9	12 791	37 885	33,8
Leikkaukset	4 052	11 449	35,4	3 433	9 592	35,8	231	750	30,8
Avohoidon käynnit	30 490	83 686	36,4	44 297	134 054	33,0	56 368	151 355	37,2
Taloudellisuus ja tehokkuus €									
Tulot yhteensä	73 476	219 185	33,5	49 986	142 767	35,0	56 531	164 348	34,4
Menot yhteensä	73 957	216 543	34,2	49 568	145 387	34,1	55 983	162 872	34,4
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja osaaminen									
Nettotyöpanos	764,4	713,3	107,2	695,5	685,9	101,4	640,1	609,6	105
	MIELENTERVEYS JA HYVINVOINTI			AKUUTTI			HOITOTYÖN PALVELUKESKUS		
	Tammi- huhtikuu 2019	TA2019	Tot. %	Tammi- huhtikuu 2019	TA2019	Tot. %	Tammi- huhtikuu 2019	TA2019	Tot. %
Potilas-/ asiakaslähtöisyys									
Yli 6 kk jonottaneet		0							
Pkl-odotusajan ylitys	5	0	**						
Lähetteet yli 21 pv. osuus (%)	0,24	0	**						
Palvelujen toimivuus									
Hoitojaksot	684	1 906	35,9	2 702	7 900	34			
Hoitopäivät	9 444	28 347	33,3	4 865	14 200	34			
Leikkaukset	343	1 070	32,1	17	0	**			
Avohoidon käynnit	33 284	100 130	33,2	14 528	45 000	32			
Taloudellisuus ja tehokkuus €									
Tulot yhteensä	13 933	39 519	35,3	17 895	57 976	31	16 928	49 531	34,2
Menot yhteensä	13 247	39 495	33,5	19 128	56 796	34	16 389	48 691	33,7
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja osaaminen									
Nettotyöpanos	358,4	344,9	103,9	325,9	311,7	105	372,4	356,5	104,5